

24.7.2017

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi

Asianro: 149/00.01.00.00.00/2017

Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Viite: Lausuntopyyntönne 12.6.2017, MMM:n Dnro 1149/01.01/2017

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Suomen riistakeskukselta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi riistanhoito- ja pyyntilupamaksulain, riistahallintolain ja riistavahinkolain 46 §:n muuttamiseksi.

Esityksen mukaan riistanhoitomaksua korotettaisiin kuudella eurolla, mikä on Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan välttämätöntä riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten kohdalla niiden toiminnan turvaamisen ja kehittämisen näkökulmasta. Esitykseen sisältyy myös riistanhoitoyhdistyksille mahdollisuus käyttää niiden julkisten hallintotehtävien suoritteista perittävistä maksuista mahdollisesti kertynyttä ylijäämää ensisijaisesti muihin julkisista hallintotehtävistä aiheutuviin menoihin ja toissijaisesti muihin laissa tai lain nojalla säädetyistä tehtävistä aiheutuviin menoihin. Tätä pitkään esillä ollutta säännöstä pidämme hyvin perusteltuna ja erityisen tarpeellisena riistanhoitoyhdistyksille. Myös riistanhoitoyhdistysten valtionavun maksatusperusteiden kehittäminen on perusteltua ja samassa yhteydessä voidaan riistanhoitoyhdistysten osalta valtionapuviranomaisen tehtävä siirtää maa- ja metsätalousministeriöltä Suomen riistakeskuksen tehtäväksi. Tähän on kuitenkin varattava riittävästi aikaa ja resursseja, koska se edellyttää mm. riistanhoitoyhdistysten toiminnan tilastoinnin kehittämistä ja yhdenmukaistamista. Myös metsästäjärekisteriin ehdotetut muutokset alla olevalla kommentilla ovat tervetulleita samoin kuin maastotarkastusten kustannusten esitetty korvaaminen riistavahinkolaissa. Riistanhoitoyhdistysten yhdistymismahdollisuuksien tukeminen ja yhdistymisen esteiden poistaminen on tulevaisuuden kannalta merkittävää. On kuitenkin syytä huomata, että tukea on pystyttävä tarjoamaan tasapuolisesti. Osa ehdotetuista muutoksista sisältää ristiriitaisuuksia, joista yksityiskohtaiset kommentit jatkossa. Myös esitetyt aikataulut ja vaadittavat resurssit ovat niin suuria, että uudistusten toteuttaminen edellyttää vaiheittaista etenemistä ja siten erityisen huomion kiinnittämistä siirtymäaikoihin.

Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta

1 §

Riistanhoitomaksun korotus on perusteltua vallitsevassa tilanteessa.

3 §

Suomen riistakeskus katsoo, että yleisellä tasolla jakoperusteissa mainitut asiat ovat riistanhoitoyhdistysten toimintaan olennaisesti liittyviä asioita ja siten lähtökohtaisesti käyttökelpoisia jakoperusteita. Jakoperusteet itsessään ovat kuitenkin siinä määrin laajoja, eikä niiden sisältöjä ole avattu siinä laajuudessa, että riistanhoitoyhdistykset pystyisivät arvioimaan, mitkä kriteerit määrittävät itse jakoperusteen ja sen painoarvon ja sitä kautta niiden todellisen vaikutuksen riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen suuruuteen ja toimintaan. Tältä osin tarvittaisiin asian yksityiskohtaisempaa avaamista perusteluteksteissä. Ehdotetussa säännöksessä ei myöskään valtuuteta jakoperusteita tarkempien kriteerien antamiseen asetuksella. Vai onko tarkoitus, mikä ei ilmene hallituksen esityksestä, että Suomen riistakeskus päättäisi julkisena hallintotehtävänä kriteeristön ja niiden painoarvot?

Lakiesityksen siirtymäsäännöksessä ehdotetaan tiettyä mallia valtionavustuksen määräytymiseen siirtymävaiheessa. Kun otetaan huomioon aikataulu- ja resurssikysymykset, Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan toimivampi malli siirtymävaiheessa voisi olla sellainen, jossa riistanhoitoyhdistysten valtionapujen maksatus tehtäisiin toimintavuonna 2018 aluekokousten vuonna 2017 esittämien riistanhoitoyhdistysten valtionavustusten mukaisina Suomen riistakeskuksen toimesta. Lisäksi Suomen riistakeskus ehdottaa, että koska riistanhoitomaksun korotus koskee käytännössä metsästysvuotta 2018–2019, toimintavuoden 2019 valtionavustusten maksatus perustuisi puoliksi vanhoihin ja puoliksi uusiin perusteisiin, jolloin uudet jakoperusteet ennätettäisiin testata ja määrittää sekä riistanhoitoyhdistykset ohjeistaa ja kouluttaa toimintavuonna 2018 sekä rakentaa tietojärjestelmät valmiiksi maksatuksia, tilastoita ja raportointeja varten. Tällöin myös lisääntynyt valtionavustussumma vähentäisi niiden riistanhoitoyhdistysten määrää, joiden kohdalla uudet jakoperusteet muutoin pienentäisivät niiden saamaa valtionavustusta, mikä

helpottaisi uusien määräytymisperusteiden käyttöönottoa ja hyväksyntää etenkin riistanhoitoyhdistysten tasolla. Toimintavuoden 2020 valtionavustus voisi määräytyä kokonaan uusilla jakoperusteilla.

Tähän mennessä kerätyn tilastotiedon yhteismitallisuudesta ei ole pystytty valvontatilintarkastuksissa täysin varmistumaan ja on todennäköistä, että esimerkiksi tapahtumien kirjaamistapoja on riistanhoitoyhdistysten käytössä useita erilaisia ja yhdenmukaistaminen tältä osin vaatii aikaa.

Suomen riistakeskuksen käsityksen mukaan toiminnan suunnittelu- ja käynnistysvaihe sitoo resursseja tavanomaisesta merkittävästi enemmän. Toiminnan vakiintumisen jälkeen valtionapuviranomaistehtävien hoitamisen resurssitarpeeseen vaikuttavat mm. riistanhoitoyhdistysten toiminnan ohjaustavat ja -tarve, toiminnan valvonnan laajuus sekä tietojärjestelmien hyödyntämisen mahdollisuudet. Valtionapuviranomaistehtäviin liittyvä valvonta ja avustuspäätöstehtävät sekä niihin liittyvät neuvonta ja ohjaustehtävät työllistävät muutosten toteutuessa riistakeskusta merkittävässä määrin.

7 a-c §:t

Suomen riistakeskus katsoo, että 7 a-c §:iin tehdyt muutosesitykset selkeyttävät ja helpottavat rekisterinpitoa. Suomen riistakeskus ehdottaa teknisenä muutoksena, että 7 b §:n 1 momentin 10 kohtaan lisättäisiin viittaus myös riistahallintolain 19 §:ään, jolloin Suomen riistakeskus voisi merkitä toiminnanohjaajana toimimisen metsästäjäreisteriin.

Laki riistahallintolain muuttamisesta

2 §:n 1 momentin 6 kohta

Suomen riistakeskus katsoo, että riistanhoitoyhdistysten toiminnan yleisen valvonnan sisältöä tai tavoitetta ei ole pykälän perusteluissa tarkemmin avattu, vaikka siitä muodostuu selkeästi uusi resursseja vaativa julkinen hallintotehtävä valtionavustuksen myöntämisen ja varainkäytön valvonnan ohella. Tällä on monia seurauksia myös riistakeskuksen tukeen, ohjeistukseen ja neuvontaan riistanhoitoyhdistyksille ja se vaikuttaa vääjäämättä yhteydenpidon muotoihin riistanhoitoyhdistysten suuntaan ja voi aiheuttaa myös rajanvetoa julkisten hallintotehtävien ja muiden riistakeskuksen prosessien välillä ja saattaa aiheuttaa merkittävää lisäresurssitarvetta julkisten hallintotehtävien toimintaan. Riistanhoitoyhdistysten varainkäytön valvonnan ja toiminnan yleisen valvonnan tavoitteiden tulisi ohjausvaikutuksellaan tukea ja ohjata riistanhoitoyhdistysten toimintaa.

7 §

Lakiesityksessä riistanhoitoyhdistysten tukemisen ja ohjaamisen organisoiminen nostetaan erilliseksi johtajan tehtäväksi. Tällöin herää muun muassa kysymys, kuka valvoisi tätä tehtävää. Suomen riistakeskus katsoo, että luontevampaa olisi ymmärtää tämä tehtävä kuuluvaksi johtajan nykyisiin tehtäviin johtaa ja kehittää riistakeskuksen toimintaa ja vastata toiminnan tuloksellisuudesta. Vaihtoehtoisesti tehtävä voitaisiin määritellä tarkemmin 2 §:n 2 momentin 7 kohdan perusteluissa, mikäli sitä halutaan erikseen korostaa. Sinänsä koulutukseen panostamista ja yhdenmukaistamista resurssien sallimissa puitteissa pidetään tarpeellisena.

10 §

Suomen riistakeskus katsoo, että pykälän sanamuodon olisi hyvä olla linjassa 34 §:n kanssa. Suomen riistakeskus esittääkin, että pykälän 1 momentin loppu voisi kuulua ...”antamaan Suomen riistakeskukselle sen pyytämät tiedot ja selvitykset.”

12 §

Suomen riistakeskus katsoo, että pykälän 3 momentin muutos olisi ymmärrettävämpi, jos jakautumisen ja yhdistymisen asiat jaettaisiin eri momentteihin.

19 §

Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan työnjohto-oikeuden ja työnantajavelvoitteiden hoidon on syytä tulla samalta taholta, mikä olisi ongelmallista, jos riistakeskus palkkaisi työsuhteeseen toiminnanohjaajan lakiehdotuksen mukaisesti. Tämä olisi myös ristiriidassa riistanhoitoyhdistyksen hallituksen toiminnanohjaajan nimittämisen ja erottamisvaltaan. Suomen riistakeskuksen kanssa tehdystä työsopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien siirto kolmannelle voisi aiheuttaa ongelmia. Suomen riistakeskuksen resurssit eivät näkemyksemme mukaan tulisi riittämään toiminnanohjaajien työnantajavelvoitteiden hoitoon edes ehdotetun riistanhoitomaksun korotuksen

jälkeenään. Riistanhoitoyhdistysten hallinto, taloushallinto ja uuteen varainjakoon perustuva toiminnan raportointi liittyvät niin kiinteästi yhteen, että niitä näkemysksemme mukaan ei kannata erottaa toisistaan, vaan säilyttää tehtävät riistanhoitoyhdistystasolla ja osin paikallisesti ostettavina palveluina. Nykyiset säännökset jo mahdollistavat tämän, jolloin tilanne olisi selkeämpi ilman ehdotettua lisäystä. Tällöin myös valvonta olisi yksinkertaisempaa, koska riistakeskus ei joutuisi valvomaan itse itseään. Näin ollen parempi siis olisi, että toiminnanohjaajat säilyvät lähtökohtaisesti työsuhteessa riistanhoitoyhdistykseen. Yksi vaihtoehto voisi olla tehdä selvitysvaiheessa tarvittavaa työtä määräaikaisena myös riistakeskuksessa.

Riistanhoitoyhdistysten toiminnan kehittämisen ja toiminnanohjauksen vahvistamisen näkökulmasta tuloksellinen toimintatapa voisi näkemysksemme mukaan olla malli, jossa riistakeskus voi hankkia riistanhoitoyhdistykseltä toiminnanohjaajan työpanosta esimerkiksi alueellisiin koulutustehtäviin tai riistalaskentojen organisointiin, mikä tukisi nykyistä kokoaikaisemman toiminnanohjauksen muodostumista.

Laki riistavahinkolain 46 §:n muuttamisesta

Lakiesityksen mukaan riistanhoitoyhdistyksen läsnäolosta maastotarkastuksessa aiheutuneet kustannukset korvattaisiin enintään omakustannusarvon mukaisesti. Omakustannusarvo sisältänee matkakustannusten lisäksi yleiskustannukset ja tuntikorvauksen käytetystä työajasta, joiden määrittelyyn ei pykälän perusteluissa oteta tarkemmin kantaa. Asiakokonaisuutta selkiyttäisi, jos tätä avattaisiin perusteluissa. Perusteluista ei myöskään ilmene, onko asiasta tarkoitus säätää tarkemmin ns. maksuasetuksella, jossa säädetään Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien maksuista.

Lisäksi Suomen riistakeskus katsoo, että esitetystä muodossa yhdistelmien toimitusaikataulu riistakeskukselta ministeriölle on hyvin tiukka suhteessa riistanhoitoyhdistysten tilinpäätöksiin. Suomen riistakeskus esittääkin, että yhdistelmät voitaisiin toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle huhtikuun loppuun mennessä, koska riistanhoitoyhdistykset toimittavat tilinpäätösasiakirjat ja esityksensä Suomen riistakeskukselle maaliskuun 5. päivään mennessä.

Suomen riistakeskus

Jari Varjo
johtaja

Sauli Härkönen
julkisten hallintotehtävien päällikkö

